

מסכת בבא בתרא – שבוע מספר 2

הלימוד השבועי: המשנה הראשונה, מהות מחיצה, היזק ראייה והזכות

לפרטיות

שלום,

בשבוע שעבר ערכנו הכרות עם הנושא ועברנו על המשניות. השבוע נתמקד במשנה הראשונה ונתחיל את סוגית הגמרא. במוקד הסוגיה עומדים המונח 'היזק ראייה' וזכותו של האדם לפרטיות. שבוע טוב

הלימוד השבועי

המשנה דף ב עמוד א - ג עמוד א 'דאיצטנע מינך'
יתכן והשבוע נספיק רק החלק הראשון של הסוגיה עד דף ב עמוד ב 'קא משמע לן'

תוכן הדף

- המשנה הראשונה
- תוקפו של מנהג
- סוגית הגמרא – מהי מחיצה

המשנה הראשונה

- חישוב טוב מה הנושא של המשנה? את מה היא באה להסדיר?
- הדין והניסוח שמנה מעוררים שאלות:
 - מה החידוש של המשנה? 'בונים את הכותל באמצע' - אלא איפה? 'לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם' – אלה של מי?
 - לשם מה הפירוט של הדוגמאות השונות לחומרי בניה
- תוקפו של מנהג
 - המשנה קובעת עקרון 'הכל כמנהג המדינה' – מה תוקפו והיקפו של הכלל. האמנם הכל נתון למנהג? דייקו בלשון המשנה, (מה הדין אם במקום שנהגו שלא לגדור בחצר או בגינה? מה הדין במקום שלא נהגו לגדור בבקעה?)
 - מה ההיגיון שמאחורי הכלל. מדוע לא לקבוע חוק אחיד? מה קורה אם המנהג לא ראוי או לא מוסרי?
 - השוו למקומות אחרים בהם קובעים ע"פ המנהג. האם ניתן להגדיר תחומים בהם ההלכה מאפשרת גמישות לפי מנהג? ראו: בבא מציעא פרק ד משנה יא ופרק ז משנה א ופרק ט משנה א, כתובת פרק ו משנה ד, פסחים פרק ד משנה א, מגילה פרק ד משנה א

סוגית הגמרא

סוגית הגמרא ארוכה והיא נפרסת עד אמצע דף ג עמוד א וכוללת שתי גרסאות (לשונות) לסוגיה. אנו נתמקד בגרסה הראשונה המסתיימת בראש ג עמוד א 'דאיצטנע מינך'.

- מהי מחיצה?
 - מהן שתי ההבנות שמביאה הגמרא למילה 'מחיצה'? מה החידוש של המשנה לפי כל הבנה? - איזו מהן מסתברת יותר מלשון המשנה? מסברה?
 - הגמרא מביאה ראיות מבריתא בתוספתא כלאים פרק ג ומפסוק במדבר לא.
 - להבנת המושג כלאי הכרם ניתן להיעזר במדריך לתלמוד ובעוד ספרי עזר שבספריה.
 - מדוע נבחרו דווקא ראיות אלו? מה הן תורמות להבנת הסוגיה?
 - מדוע הגמרא לא נעזרת במובאות רבות אחרות למשל של המילה מחיצה כמו: בבא בתרא פרק ג משנה ז, עירובין פרק ב משנה ד ופרק ח ו-ז ח ועוד.
 - אם הגמרא מבקשת להביא ראיה לשונית למילה 'מחיצה' ניתן היה להביא ראיה הפוכה מהמשנה בזבחים פרק יד משנה י. למה לא הביאו אותה?

היזק ראייה

- מונח זה אינו מופיע כלל במשנה? כיצד הגמרא לומדת את קיומו מתוך המשנה? האם המהלך הלוגי הכרחי? מה יכולה להיות המוטבציה של הגמרא להכניס מושג זה לדיון?
- בדף הבא נרחיב על מושג זה,בנתיים נסו לדלות מתוך הסוגיה מה כלול 'הזק ראייה' מה בינו לבין הזכות לפרטיות?